

Gemeente
Amsterdam

Aanvalsplan Schoon Amsterdam 2017

November 2016

Inhoud

Aanvalsplan Schoon Amsterdam 2017

Voorwoord	4		
1 Een Aanvalsplan Schoon voor Amsterdam	6	3 Maatregelen voor Amsterdam Schone Stad 2017-2020	16
1.1 Amsterdam moet schoner worden	6	3.1 Doelstelling voor 2017: ambitieniveau verzorgd	16
1.2 De reguliere dienstverlening	8	3.2 SchoonTactiek	17
1.3 Het Aanvalsplan Schoon 2017 in het grotere geheel	9	3.3 Tien maatregelen voor een schone stad	18
1.4 Uitvoering en resultaten 2016	10		
2 Hoe schoon is de stad?	12	4 Financiën, rapportage en planning	24
2.1 Niveau verzorgd	12	4.1 Budget Aanvalsplan Schoon Amsterdam 2017	24
2.2 Waardering voor de dienstverlening	13	4.2 Huidige budget en ontwikkelingen	25
2.3 Verklaringen voor de vervuiling en de uitdagingen voor 2017	14	4.3 Planning	26

Voorwoord

Voor u ligt een aanvalsplan met tien maatregelen om Amsterdam schoner te krijgen in 2017. Deze titel is heel bewust gekozen: vanaf 2017 is er jaarlijks 11,2 miljoen euro beschikbaar voor extra inzet op een schone stad. Dit gaan we als gemeente doen op een actieve en leergierige manier: we gaan efficiënter en moderner werken, experimenten aan en leren van wat wel of niet werkt. Daarmee gaan we niet alleen de straten schoner krijgen, maar ook verder kijken dan dat we het met meer bezems en vuilnisbakken wel redden. Vanaf de eerste ervaringen van 2017 gaan we aan de slag met een plan voor de jaren daarna.

Voorop staat dat dit college Amsterdam schoner wil krijgen. Daarom wordt extra geld uitgetrokken, en daarom is reiniging nu ook een centraal stedelijke aangelegenheid geworden. We nemen geen genoegen met grote verschillen per stadsdeel of gebied, en kiezen voor een algemeen schoonheidsniveau voor de hele stad. Amsterdam moet schoner, en dat gaan we samen met de stad doen, want het gedrag van ondernemers, bewoners en bezoekers is een belangrijk onderdeel van de oplossing. Een schone stad is echt een gedeelde verantwoordelijkheid. De gemeente mag altijd

gevraagd worden de straat schoner te houden, maar ondernemers moeten ook hun stoepen schoonhouden en bewoners moeten hun vuilnis op de juiste manier aanbieden.

De inzet op een schonere stad speelt tegen een achtergrond van de discussie over drukte en balans in de stad, van een lopende bezuinigingsronde onder de naam slagvaardig werken, van begrotingsbesprekingen met de stadsdelen en ga zo door. Een schone en verzorgde leefomgeving is een van de meest directe manieren waarop mensen in Amsterdam

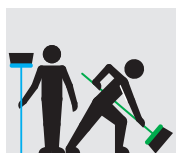
met het werk van de gemeente te maken hebben. Het is dan ook vanzelfsprekend dat een omgeving die niet fijn voelt, niet goed is voor het vertrouwen in de gemeente om de leefbaarheid van de stad te waarborgen. In de discussie over groeiende drukte in de stad en de balans tussen bezoekers en bewoners zijn vuile straten of parken dan ook een logisch en veelgebruikt voorbeeld, of dit nou wel of niet aan bezoekers of aan bewoners zelf te wijten is. Die voorbeelden en zorgen nemen we serieus en met dit plan willen we dat ook uiten. Zo gaan we sneller schoonmaken na evenementen en gaan we vaker langskomen op plekken die sneller vuil worden.

Alles in dit plan is iets extra's ten opzichte van wat we al doen. Door efficiënter te doen wat we deden, nieuw geld in te zetten voor de extra inzet en beter samen te werken krijgen we stad schoon.

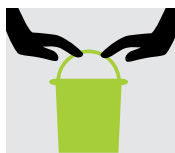
Abdeluheh Choho

Wethouder Openbare Ruimte

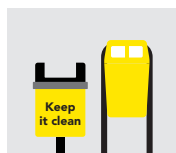
10 maatregelen voor een schone stad

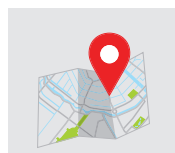
Extra vegen

Innovatieve
reinigings-
concepten

Beter
herkenbare
afvalbakken

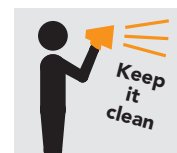
Hotspot
aanpak

Slimmer
schoonmaken
evenementen

Aanpak klad
en plak

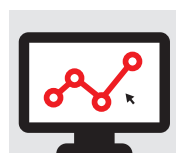
Publieks-
campagne

Samenwerken
met onder-
nemers

Inzet combi
teams

Uniforme
beheer-
systematiek

01

Een Aanvalsplan Schoon voor Amsterdam

1.1

Amsterdam moet schoner worden

Iedereen in Amsterdam wil graag een schone stad. Schone straten zijn van groot belang voor de stedelijke economie en de kwaliteit van leven en verblijven in de stad. Amsterdam maakt een periode van grote veranderingen door en dat voelen we dagelijks in de drukke straten, pleinen en parken waar we ons als Amsterdammers en bezoekers in begeven.

Het gebruik van de openbare ruimte is de afgelopen decennia enorm toegenomen. We zijn veel vaker buitenshuis te vinden: eten meer buiten de deur en op straat, bezoeken een van de vele openlucht festivals in de stad, lopen en fietsen meer naar ons werk of zoeken verkoeling op één van de stadsstranden. De groei van de stad is een gegeven. Het publieke leven in Amsterdam bloeit meer dan ooit.

Een schone straat vormt een van de basisvoorwaarden voor de leefbaarheid in de stad. Hoewel de resultaten een genuanceerd beeld geven over het schoonniveau in de stad, wordt de stad niet schoon ervaren. Iedereen kent wel een plek in Amsterdam waar structureel veel zwerfafval wordt aangetroffen. Dit beeld blijft bij mensen hangen. Amsterdam moet simpelweg nog schoner worden. We kiezen hierbij voor het ideaal van een gelijke stad, waarbij Amsterdam overal hetzelfde minimumniveau 'verzorgd' kent.

In dit voorliggende Aanvalsplan Schoon Amsterdam 2017 wordt duidelijk welke inspanningen, bovenop de reguliere uitvoering van reinigingswerkzaamheden, in 2017 worden getroffen. Met de extra verkregen middelen uit de begroting voor 2017 zetten we in op verbetering van de dienstverlening. Slimmer, zichtbaar en innovatief werken. Maar ook de samenwerking met bewoners, ondernemers en bezoekers wordt

opgezocht. Het is een plan voor een jaar met als bedoeling alle ervaringen en input uit 2017 te gebruiken om de reguliere inzet te versterken. Met de lessen die worden geleerd uit het Aanvalsplan Schoon Amsterdam 2017 en rekening houdend met de ontwikkelingen in (de groei van) de stad wordt uiteindelijk een meerjarig uitvoeringsplan Schoon opgesteld.

1.2

De reguliere dienstverlening

Ruim 500 medewerkers zijn dagelijks aan het werk op de straten, stoepen, pleinen en wegen in Amsterdam, om de stad schoon te maken en schoon te houden. Het verwijderen van veegvuil en zwerfafval van de straten gebeurt met ruim 100 veegmachines en veegwagens. Vaste medewerkers en medewerkers van Pantar houden, tussen de machinale veegacties door, de openbare ruimte handmatig schoon en zo de kwaliteit op peil.

Ter voorkoming van zwerfafval staan in de stad zeker 12.000 afvalbakken opgesteld, hoofdzakelijk op looproutes, in winkelcentra en andere door het publiek veel bezochte plaatsen.

Bewoners en ondernemers verzetten ook veel werk voor een schone stad door mee te helpen en te participeren bij onder andere de landelijke Opschoondag, Keep It Clean Day, Nieuwjaarsvegen en de vele lokale initiatieven. Handhaving is een belangrijk element van de aanpak. Op basis van

bepalingen opgenomen in de verordeningen houden handhavers in de stadsdelen toezicht op onder andere het aanbieden van huisvuil en grofvuil, op illegale stort, zwerfvuil en vervuiling van de openbare ruimte.

1.3

Het Aanvalsplan Schoon Amsterdam 2017 in het grotere geheel

De reguliere dienstverlening sluit aan bij het kader 1Amsterdam Heel & Schoon. Het kader 1Amsterdam Heel & Schoon is de uitwerking van met name de vierde ambitie van de Visie Openbare Ruimte: overal in de stad beheren we de openbare ruimte op een verzorgd niveau. Het Aanvalsplan Schoon Amsterdam 2017 is nadere een uitwerking van de het kader 1Amsterdam Heel & Schoon. Hiernaast heeft het plan raakvlakken met diverse andere gemeentelijke ontwikkelingen zoals:

- het Uitvoeringsplan Afval;
- Stad in Balans;
- de komst van een werkbrigade;
- de geformuleerde ambitie in het programma Slagvaardig werken in de openbare ruimte. De opgave van het programma Slagvaardig werken is om tot een meer flexibele en slagvaardige gemeente te komen, en mag niet leiden tot vermindering van de kwaliteit van de openbare ruimte. Het Aanvalsplan richt zich juist op een verbetering van deze kwaliteit.

Zonder daarin compleet te zijn geeft het schema hiernaast een beeld van de positie van het Aanvalsplan Schoon Amsterdam 2017 (zie positie uitvoeringsplan Schoon).

Figuur 1: Positionering van het Aanvalsplan Schoon Amsterdam 2017 (Uitvoeringsplan Schoon)

1.4

Uitvoering en resultaten 2016

In de begroting van 2016 is geld vrijgemaakt voor de aanpak van structureel vervuilende plekken; zogenaamde hotspots en het schoonhouden van evenementen. In 2016 is hieraan uitvoering gegeven in het stadsbrede Programma Amsterdam Schone Stad.

Slimmer schoonhouden

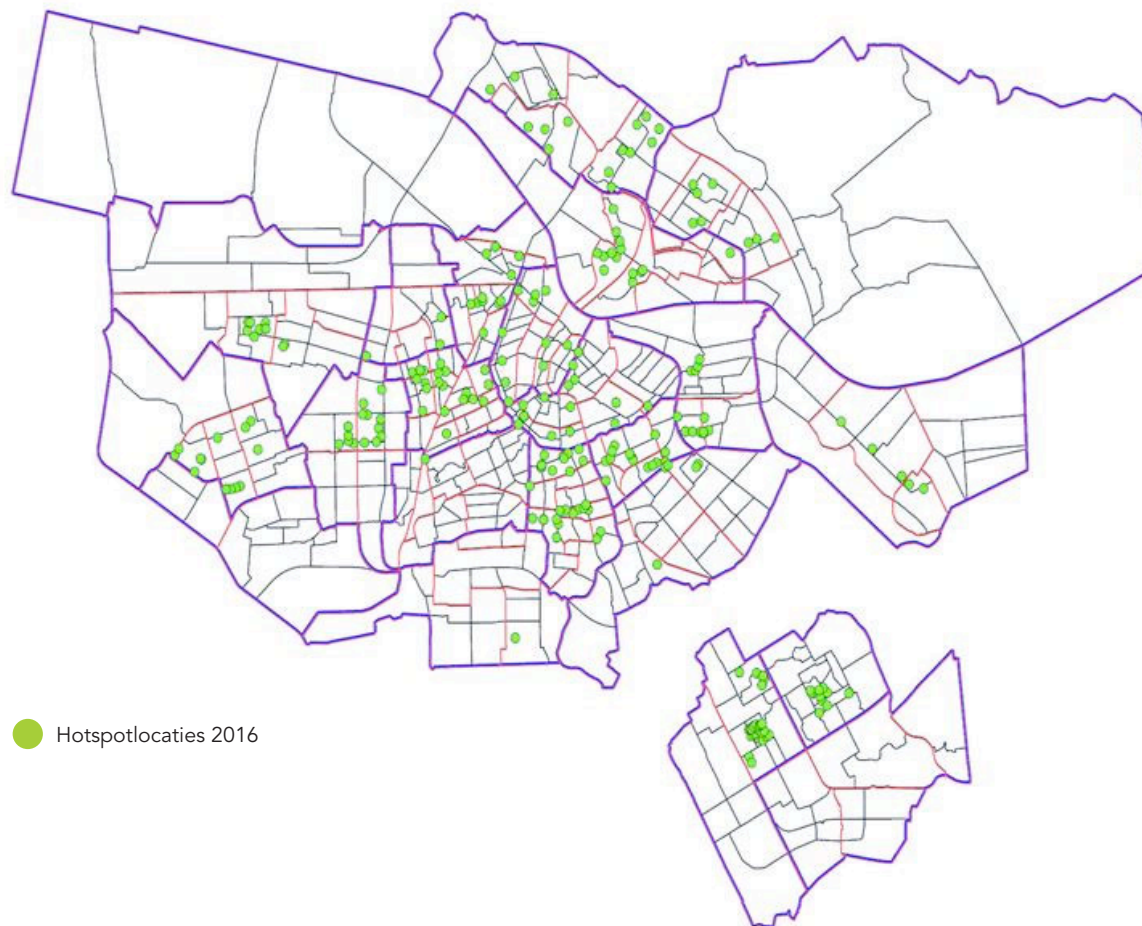
Er is erg goede ervaring opgedaan met slimmer schoonhouden bij evenementen. Op diverse piekplekken en tijdens piekmomenten is actie ondernomen om de stad sneller schoon te krijgen. De inzet van meer bezems, meer vuilnisbakken, meer communicatie heeft geleid tot positieve ervaringen en resultaten. Dit bleek ook uit enthousiaste reacties uit de stad. Zo zijn tijdens Koningsdag en Europride gedurende de dag herkenbare teams ingezet om zichtbaar schoon te maken en bewustwording te creëren bij feestvierders om zwerfafval te voorkomen. Met bezoekers is in gesprek gegaan om te laten zien waar de faciliteiten waren. Er is gewerkt met extra duidelijk zichtbare en herkenbare afvalbakken. Na afloop is een flinke schoonmaakoperatie opgezet waarbij stadsdeel overstijgend te werk is gegaan zodat de inzet beter kon plaatsvinden daar waar deze stedelijk nodig was. Deze gezamenlijke en vernieuwende aanpak heeft gezorgd dat de stad er binnen een dag weer schoon bij lag. En dat na afloop van de drukste evenementen van 2016.

Breed inzetten op verbeteringen

Binnen de aanpak Hotspots is gewerkt aan een afname van het aantal locaties met bijplaatsingen/afvaldump. Met succes. Stadsbreed zijn 250 locaties (zie kaart) aangepakt. De aanpak omvat een combinatie van maatregelen gericht op techniek, inrichting (waaronder ook schone van de locaties), communicatie, handhaving en samenwerking & participatie. Na ruim een half jaar inzet blijkt dat door deze brede inzet van maatregelen 20% van het aantal genoemde locaties inmiddels niet langer te boek staat als probleemlocatie.

Niet alleen de hotspots en evenementen zijn het afgelopen jaar aangepakt. De samenwerking tussen gemeente en (fastfood) ondernemers heeft tot succes geleid in de Damstraat en Leidsestraat. Uit experimenten met meer zichtbare en herkenbare afvalbakken op het Damrak is volop geleerd. In de Pijp zijn gezamenlijk met bewoners en ondernemers initiatieven opgezet voor een schonere buurt. De aanpak van drijfvuil is op de kaart gezet en door het jaar heen zijn diverse opruimacties georganiseerd, waaronder de vuurwerkopruimactie, opschoondag en 'keep it clean day'.

02

Hoe schoon is de stad?

2.1

Niveau verzorgd

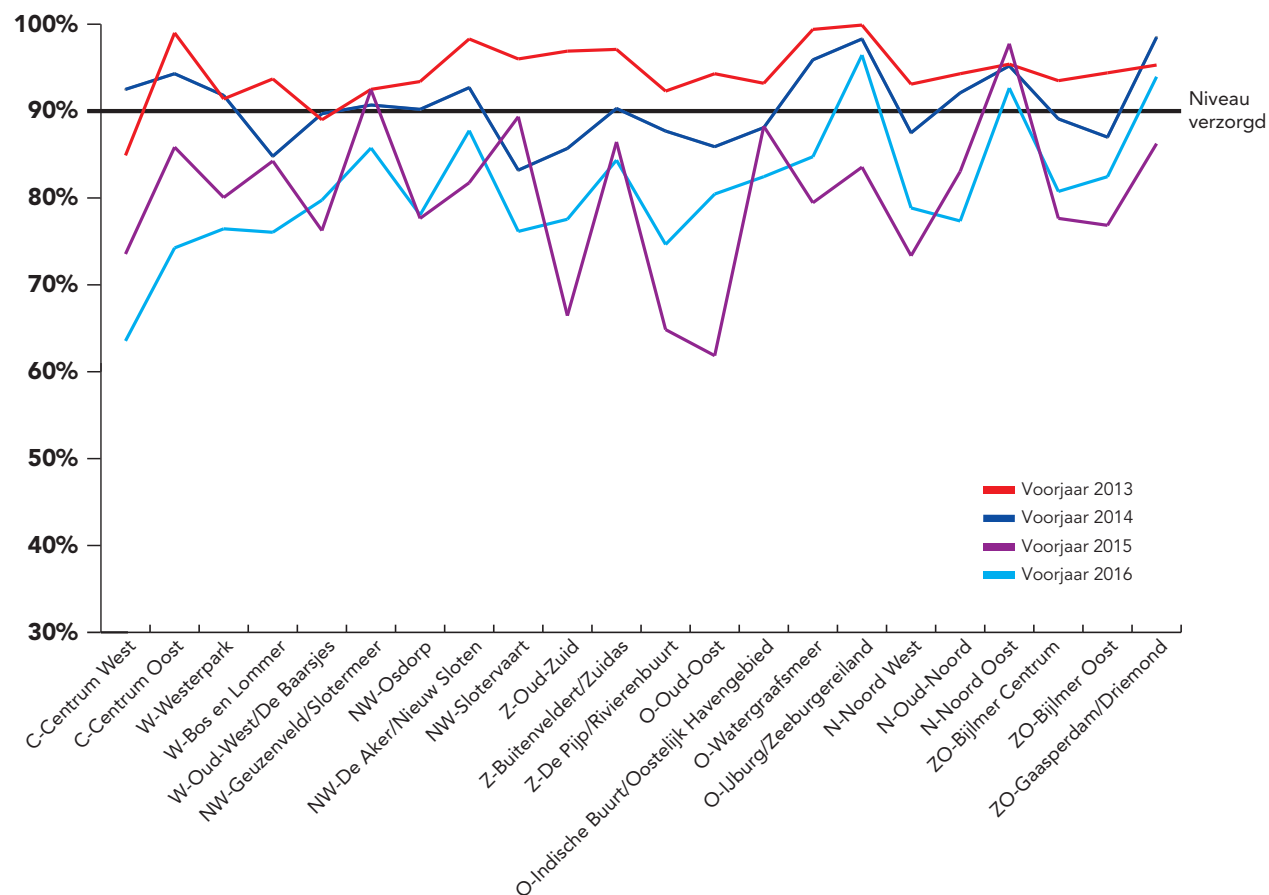
De gemeente doet veel om de stad schoon te maken en schoon te houden. In de Visie Openbare Ruimte en het daaraan verbonden kader 1Amsterdam Heel & Schoon is het richtinggevende kwaliteitsniveau 'verzorgd' voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte uitgewerkt.

Het nationale kenniscentrum voor Verkeer, Vervoer en Infrastructuur CROW heeft, samen met de Stichting Nederland Schoon de basis gelegd voor het professioneel meten van kwaliteitsniveaus van de openbare ruimte. Het kwaliteitsniveau verzorgd correspondeert met niveau B uit de zogenaamde CROW-systematiek. Sinds 2012 meet de rve Onderzoek, Informatie en Statistiek twee keer per jaar het kwaliteitsniveau van de openbare ruimte. Onderstaande figuur laat, over de afgelopen vier jaar (2013 – 2016), het percentage zien van het areaal (per gebied) waar het niveau 'verzorgd' en hoger is bereikt (B, A, A+).

Figuur 2 geeft een momentopname waaruit een indicatie van de schoonsituatie voor heel Amsterdam kan worden gegeven. De groei van de stad is een belangrijke verklaring voor schommelingen in de schoonsituatie. Paragraaf 2.3 geeft inzicht in het brede scala aan verklarende factoren voor het vervuilen van straten, parken en pleinen. De bovenstaande figuur laat een gestage terugloop in kwaliteitsniveau zien vanaf 2013, waarbij 2016 stagneert of licht verbetert ten opzichte van 2015.

Dit valt toe te schrijven aan de extra inspanningen die het afgelopen jaar zijn geleverd binnen het programma Schone Stad 2016. Over vrijwel de hele linie laat de bovenstaande figuur zien dat circa 10 tot 20% van de Amsterdamse openbare ruimte nog niet op het gewenste schoonniveau is.

Kwaliteitsniveau / totaal B, A en A+ in %

Figuur 2: Ontwikkeling kwaliteit 2013-2016 (voorbeeld: grof zwerfafval op verhardingen)

2.2

Waardering voor de dienstverlening

De schoonbeleving van bewoners, ondernemers en bezoekers correspondeert niet één-op-één met het objectief gemeten kwaliteitsniveau op straat. Ook andere elementen in de openbare ruimte spelen een rol bij de vraag of bewoners hun buurt als schoon of minder schoon ervaren. Zo kan graffiti, een scheef paaltje of een slecht onderhouden voortuin zorgen voor een negatieve schoonbeleving terwijl de straat objectief gemeten schoon is.

Kijkend naar het oordeel van de bewoners over het schoonhouden van de straten & stoepen, groenvoorzieningen en speelvoorzieningen blijkt dat er in de laatste jaren sprake is van een lichte stijging in waardering. Tussen 2009 en 2015 steeg de waardering voor het schoonhouden van de straten & stoepen (6,3 naar 6,4), groenvoorzieningen (6,4 naar 6,6) en speelvoorzieningen (6,2 naar 6,5).

2.3

Verklaringen voor de vervuiling en de uitdagingen voor 2017

Amsterdam heeft een enorme groei achter de rug. In krap zes jaar tijd 70.000 extra bewoners, 8.000 extra hotelkamers, 14.000 Airbnb woningen, 3 miljoen extra toeristen en 500 nieuwe restaurants. En deze groei zet door. De komende jaren komen er naar verwachting 10.000 Amsterdammers per jaar bij en stijgt het aantal hotelovernachtingen naar 10 miljoen. Deze groei is merkbaar in de stad. Op sommige plekken is het flink drukker geworden, en worden de straten sneller vuil door voorheen. Dit is bijvoorbeeld zichtbaar aan troep

op de stoep, volle containers met vuil daaromheen of zwerfvuil bij markten. Maar vuile straten komen ook vaak door ondernemers die hun eigen afval te vroeg of verkeerd aanbieden of niet het juiste inzamelcontract hebben afgesloten.

In de zoektocht naar een verklaring voor het vervuilen van straten, parken en pleinen moet breder worden gekeken dan alleen de groei. Het is van belang te kijken naar uiteenlopende economische, sociale, ruimtelijke en organisatorische factoren die zorgen voor een verhoogd risico op zwerfafval en vervuiling van de openbare ruimte.

De betrokkenheid van bewoners en bezoekers voor de openbare ruimte is in veel buurten laag. Het zeer sterk verstedelijkte karakter van Amsterdam en grote aantal verhuisbewegingen en het grote verloop van bewoners zorgt voor minder betrokkenheid bij de buurt. Bezoekers die maar enkele dagen verblijven in de Pijp of Da Costabuurt zetten hun zakken langs de straat op een dag dat er geen vuilnis ophaal plaatsvindt. Vaak blijken mensen zich niet bewust hoeveel zwerfafval dit kan veroorzaken, maar is het een gevolg van onwetendheid of automatismen.

De toename van het aantal bewoners, bezoekers en werkenden zorgt bovendien voor een toename in het aantal piekplekken en piekmomenten van drukte. Ook opkomende trends als uithuizige consumptie en eten op straat verhogen het risico op vervuiling van de straten, pleinen en parken. Het aandeel fastfood ondernemingen in met name het centrum is groot.

Plastic verpakkingen, drinkflesjes, bakjes en servetten zijn veel op straat terug te vinden. De groei van mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding in de stad zoals bij de Hallen, Noordelijke IJ-oeveren of Sloterplas leiden tot intensiever gebruik van de stad en daarmee tot meer zwerfvuil.

Elk stadsdeel houdt zelfstandig het eigen gebied schoon. De stadsdeelorganisaties zijn zeer goed in staat in te spelen op signalen uit de buurt en geven vorm aan maatwerk in gebieden en aan samenwerking met bewoners. Maar vegen we wel op de juiste

tijdstippen en vegen we wel genoeg? Legen we de afvalbakken op het juiste moment? Zijn er genoeg afvalbakken? Weet iedereen die bezig is de stad schoon te houden wat de ander doet die ook de stad op orde aan het houden is? Het grote aantal betrokken organisatieonderdelen bij de reiniging van de stad vermindert de slagkracht. Nog niet in de hele stad wordt optimaal informatiegestuurd gewerkt.

De veranderende leefgewoonten van Amsterdammers, de groei van de stad en de grote aantallen bezoekers zorgen voor nieuwe en grotere opgaven op straat. Door toenemend en intensiever gebruik van de straten, stoepen, pleinen en parken vervuilen de straten sneller en ontstaan er uitdagingen. In hoofdstuk 3 wordt uiteengezet hoe deze uitdagingen aan te pakken.

03

Inspanningen voor een schone stad

3.1

Doelstelling voor 2017: ambitieniveau verzorgd

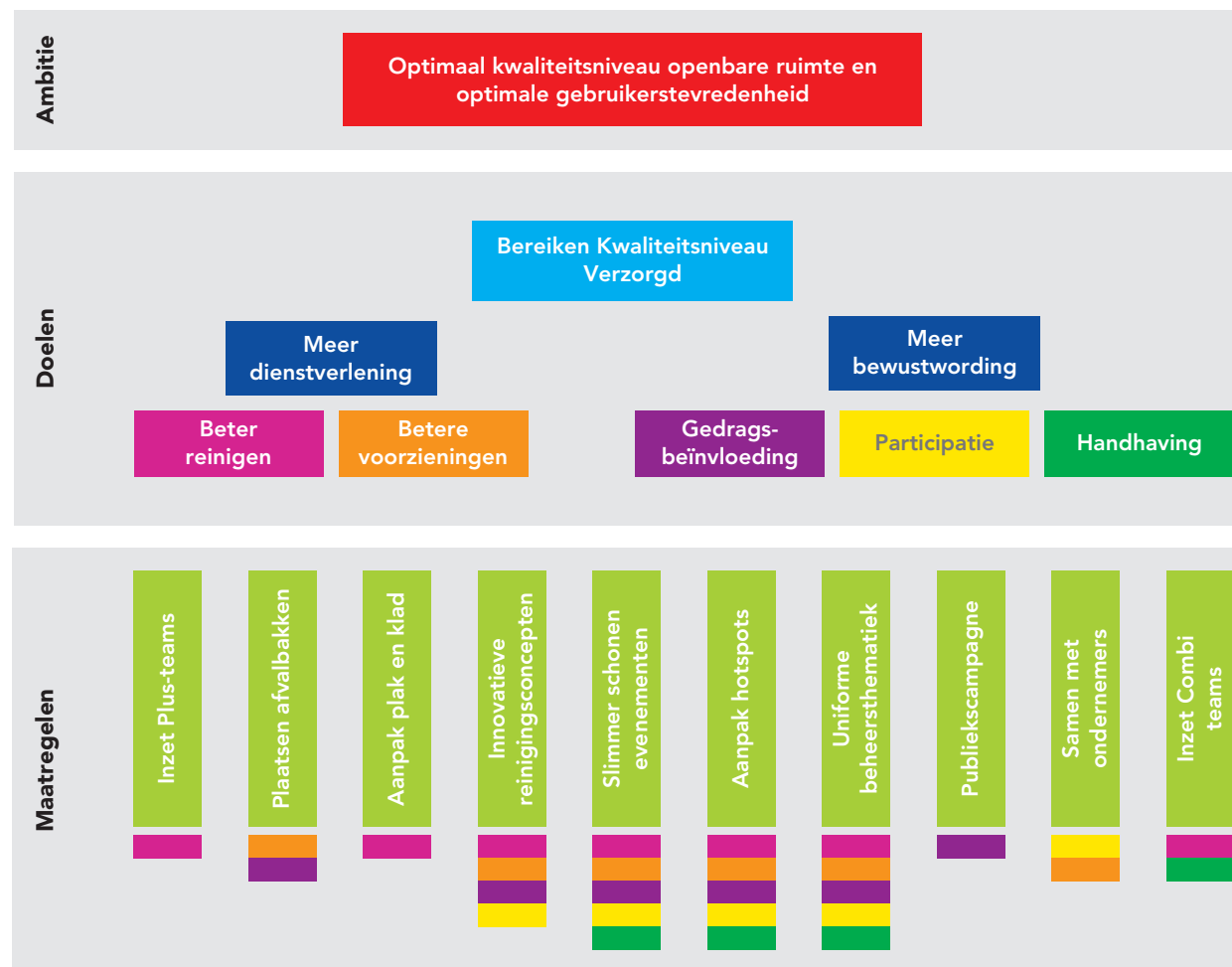
In het coalitieakkoord 'Amsterdam is van iedereen' heeft het college haar ambities en prioriteiten voor de periode 2014-2018 kenbaar gemaakt. In het coalitieakkoord is opgenomen dat, in overleg met de Bestuurscommissies, een minimumnorm wordt vastgesteld voor het onderhouden en het schoonhouden van de openbare ruimte, de wegen en andere stedelijke infrastructuur. Het Coalitieakkoord is duidelijk in haar streven: minimaal een verzorgd onderhoudsniveau. Tussen de 10 en 20% van de Amsterdamse openbare ruimte is nog niet op het gewenste schoonheidsniveau verzorgd. Het Aanvalsplan geeft uitwerking aan de invulling van de ambitie om de gehele stad op schoonheidsniveau verzorgd te krijgen in 2017.

3.2

SchoonTactiek

Het Aanvalsplan Schoon Amsterdam 2017 vormt de 'Plus' (de additionele inzet) op de reguliere uitvoering van reinigingswerkzaamheden in de stad. De aanpak om tot niveau 'verzorgd' te komen, richt zich primair op een verbetering van de dienstverlening en creëren van meer bewustwording en betrokkenheid van de mensen op straat. Om deze verbeteringen te realiseren wordt op vijf manieren ingezet. 1) beter reinigen; 2) betere voorzieningen; 3) gedragsbeïnvloeding; 4) participatie; en 5) handhaven van de regels.

De groei van de stad en de snelheid waarop gebieden vervuilen (soms al binnen een dag) maken het een flinke uitdaging om aan te geven welke inzet in winkelstraten, pleinen en straten noodzakelijk en bovenal doelmatig is om het niveau verzorgd te behalen en vast te houden. Dit vraagt om tactische inzet van maatregelen en middelen. Bij de totstandkoming van dit aanvalsplan zijn, gelet op de uitdagingen uit paragraaf 2.3, alle onderdelen van de keten onder de loop genomen en uitgewerkt in tien maatregelen. Deze maatregelen richten zich allemaal op een of meer van de vervuilende factoren genoemd in paragraaf 2.3. Onderstaand schema geeft een overzicht van de ambitie, doelen en te uit te voeren maatregelen.

Figuur 3: Ambitie, doelen en maatregelen

3.3

Tien maatregelen voor een schone stad

Voor een effectieve aanpak van de vervuiling van straten, pleinen en parken moet de gemeente dus aan meerdere 'knoppen' tegelijk draaien. Dat inzicht is de basis voor de tien maatregelen die hieronder zijn uitgewerkt om het schoonniveau in Amsterdam verder te verbeteren

1. Plusteams maken het hele jaar extra schoonmaakrondes in de tien gebieden waar dat het hardst nodig is. Die gebieden zijn straks weer op niveau verzorgd.

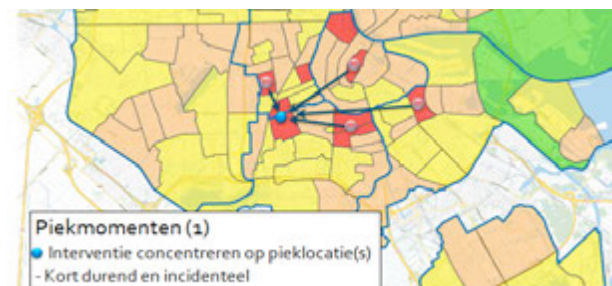
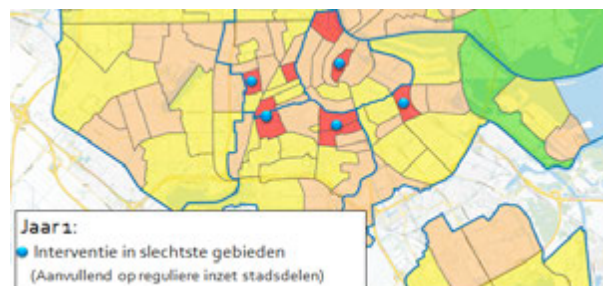
Alle intensief gebruikte en druk bezochte delen van de stad: de binnenstad, winkelstraten, parken, toeristische trekpleisters, verblijfsplekken en de druk bezochte pleinen vervuilen zeer snel. Om de groei van de stad en zo de toestroom van bezoekers op te vangen, piekplekken en piekmomenten de baas te blijven en nieuwe verblijfsgebieden op kwaliteit te houden worden 'Plus-teams' ingezet. Het betreft een 'plus' op de reguliere reinigingswerkzaamheden in de stad. De Plus teams maken extra schoonmaakrondes waarbij wordt gestart in 10 gebieden waar op grond van de beschikbare monitoring gegevens de noodzaak het grootst is voor intensiever reinigen. De grootte van de Plus teams varieert (3 tot 6

medewerkers) afhankelijk van de grootte van het gebied en de mate van vervuiling. Met de inzet van deze extra handmatige inzet kan gedurende dag het niveau verzorgd worden vastgehouden.

Om de slagkracht te vergroten zijn de Plus-teams flexibel inzetbaar en gaan informatiegestuurd (zie maatregel 10) schoonhouden.

Werkbrigade

In de Herijking van het Coalitieakkoord en in de Voorjaarsnota 2016 is de ambitie neergelegd om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt werkervaring op te laten doen tegen een eerlijk salaris. Bij de reiniging liggen kansen om ook bij te dragen aan deze doelstellingen. De inzet van de Plus-teams betreft maatwerk waarbij de synergie wordt gezocht met de inzet van deze werkbrigade. Voor additioneel schoonmaakwerk worden mensen uit de doelgroep van de Werkbrigade ingezet.

2. Meebewegen met de groei van de stad door innovatieve reinigingsconcepten. In 5 gebieden met bewoners, ondernemers en gemeente samenwerkingsverbanden opzetten om de openbare ruimte schoon te houden.

De meeste klachten van bewoners die bij de gemeente binnenkomen hebben betrekking op afval en zwerfvuil. De groei van Amsterdam is van invloed op de leefbaarheid en schoonheid van de straten in Amsterdam. Op sommige plekken is het flink drukker geworden, en worden de straten sneller vuil dan voorheen. Spreiding van het toerisme en economische groei zorgen ervoor dat ook in andere delen dan het centrum de druk op de openbare ruimte toeneemt. In het afgelopen jaar is op een aantal plaatsen waaronder De Pijp-Noord ervaring opgedaan waarbij bewoners, ondernemers en gemeente samenwerken om de openbare ruimte schoon te houden (zie Amendement 1347 'Schoner Amsterdam' inzake de Begroting 2017). Deze intensivering middels innovatieve samenwerkingsconcepten wordt doorgezet naar vijf vergelijkbare gebieden waar de gebruiksdruk fors is toegenomen. Binnen deze samenwerkingsverbanden doet de gemeente mee door de intensivering van de reinigingswerkzaamheden voor haar rekening te nemen. Na het behalen van niveau verzorgd moet juist de samenwerking leiden tot een langdurig stabiel niveau in de vijf gebieden. Innovatieve concepten kunnen

informatiegestuurd plaats vinden (zie maatregel 10) en slim worden gecombineerd met de intensivering in reinigingswerkzaamheden (zie maatregel 1).

3. Er worden duizend afvalbakken (her)geplaatst; goed herkenbaar en zichtbaar.

Om zwerfafval te voorkomen staan in de stad circa 12.000 afvalbakken opgesteld. Op nog niet alle veelbelopen routes, piekplekken en nieuwe verblijfsgebieden staan (voldoende) afvalbakken. Ook laat onderzoek uit onder andere Rotterdam zien dat meer herkenbare en opvallende afvalbakken zorgt voor beter gebruik van deze bakken. Op plekken zoals de Rode Loper wordt daarom in het begin van het nieuwe jaar overgegaan op (her)plaatsing van afvalbakken op zo'n manier dat Amsterdammers en bezoekers hun afval onderweg goed kwijt kunnen. In het komende jaar wordt begonnen om het aantal verschillende types afvalbakken aanwezig op looproutes, in winkelcentra en andere door het publiek veel bezochte plaatsen terug te brengen tot één uniforme afvalbakken lijn. Deze afvalbakken lijn is aantrekkelijk, wordt zichtbaar geplaatst, is herkenbaar voor gebruik en geschikt voor elke denkbare gebiedstype in Amsterdam. Voor het op orde brengen van de afvalbakken in de stad wordt extra geld uitgetrokken om tot 1.000 bakken (extra) te (her)plaatsen.

4. Beeld beïnvloedende vervuiling (hotspots) wordt aangepakt. Van de 250 vervuilde plekken verdwijnt zeker de helft.

Elke Amsterdammer kent wel locaties waar structureel (zwerf)afval wordt aangetroffen. Veelal gaat het bij deze beeldbeïnvloedende plekken (hotspots) om bijgeplaatst afval bij een afval inzamelcontainer. De redenen van bijplaatsingen verschillen van wijk tot wijk: volle containers, te vroeg of te laat aangeboden grofvuil, afvaltoerisme of onbekendheid met de aanbiedregels. Maatwerk is noodzakelijk. In de stad zijn inmiddels meer dan 6.000 locaties te vinden met één of meer afval inzamelcontainers en gelet op de ontwikkelingen uit het Uitvoeringsplan Afval neemt dit aantal toe. Zeker een op de vijf locaties heeft te maken met overlast door bijgeplaatst afval. De overlast op deze circa 1.200 locaties wordt generiek aangepakt op basis van meldingen door op te ruimen en te handhaven.

Begin 2016 is een stadsbrede aanpak ontwikkeld om het aantal locaties waar structureel veel bijplaatsingen voorkomen terug te dringen. En om daarnaast zo veel mogelijk nieuwe probleemlocaties te voorkomen. De aanpak heeft zich gericht op 250 locaties die zijn geselecteerd op basis van een analyse van de omvang, geografische spreiding en soort bijplaatsingen. Deze 250 locaties zijn intensief aangepakt waarbij een mix van maatregelen is ingezet gericht op enerzijds de inrichting en beheer van de

inzamelcontainers en anderzijds op het vergroten van betrokkenheid door in te zetten op participatie, communicatie en handhaving. Bij de intensieve aanpak past een duidelijk verwachtingenmanagement: hotspots zullen nooit helemaal verdwijnen. En is de ene plek onder controle dan kunnen er altijd weer problemen bij een andere locatie ontstaan. Maar we winnen veel als we die problemen snel kunnen aanpakken en de overlast in de buurt weg kunnen nemen.

In 2017 wordt de aanpak van het afgelopen jaar voortgezet. Naast de generieke aanpak worden 250 hotspots met de intensieve methode aangepakt. Van deze 250 vervuilde plekken wordt minimaal de helft onder controle gebracht en van de lijst afgevoerd.

Een van de specifieke onderdelen in de hotspot aanpak is het adopteren van een container. Hierbij leveren voornamelijk bewoners zelf een bijdrage in het beheer van containerlocaties. In het komende jaar wordt met bewoners en ondernemers verder gewerkt om met de adoptiemogelijkheden de stad gezamenlijk schoner te krijgen

5. Slimmer schoonmaken tijdens en na evenementen. Bij tien van de grootste evenementen is de stad binnen een dag weer helemaal schoon.

De positieve ervaringen opgedaan bij het schoonhouden van de zes piekplekken en piekmomenten (voornamelijk stadsbrede evenementen) in het afgelopen jaar zijn aanleiding om deze aanpak voort te zetten.

De aanpak wordt in 2017 uitgebreid naar tien beeldbepalende, waarvan vijf stadsbrede, evenementen. Naast deze tien evenementen wordt op vijf locaties in de stad met een hoog 'evenementachtig' karakter

zoals het Museumkwartier, Kalverstraat of het Stationsplein een vergelijkbare aanpak ingezet om te beoordelen of deze werkwijze ook bij andere type piekmomenten aanslaat. Bij evenementen wordt enerzijds actie ondernomen om de stad sneller schoon te krijgen - meer bezems, meer afvalbakken, meer communicatie - anderzijds wordt ingezet op nieuwe manieren van (zichtbaar) schoonhouden. Zo maken speciale herkenbare teams in combinatie met extra flexibel te plaatsen afvalbakken bezoekers van evenementen ervan bewust hoe hun verbruikte consumptiegoederen (verpakkingen) op te ruimen. De teams geven informatie en delen speciale zakken uit om tijdens en aan het eind van de dag afval in afvalbakken te doen.

6. Graffiti en kladderuiling wordt aangepakt; 500 panden worden schoongemaakt en schoon gehouden

Plak en kladderuiling heeft veel impact op de veiligheid en leefbaarheid in de stad. Uit een experiment blijkt dat wanneer graffiti aanwezig is in het straatbeeld, er meer afval op de grond gegooid wordt. Tijdig schoonmaken en bijhouden is belangrijk zodat het fenomeen 'vuil trekt vuil aan' geen kans krijgt. Door het tegengaan van automatiseren raakt de openbare ruimte minder snel vervuild.

Naast de aanpak op gemeentelijke objecten wordt in 2017 kladder en plak aangepakt op zeker 500 (veelal particuliere) panden verspreid over de gehele stad. De aanpak gaat uit van een beproefde werkwijze waarbij gedurende 1 jaar door de gemeente een pand wordt schoongemaakt en –gehouden. Hiermee wordt zichtbaar gemaakt dat een schonere leefomgeving bij consequent schoonhouden mogelijk is en dat de vervuiling afneemt. Na een jaar hebben pandeigenaren de keuze om een contract af te sluiten met de gemeente, particuliere schoonmaak in te huren of zelf schoon te maken. In de praktijk blijkt er bij deze werkwijze een grote betrokkenheid en bereidheid van pandeigenaren is om hun pand schoon te maken en te houden.

7. Er komt een stadsbrede publiekscampagne en één herkenbare Amsterdamse uitstraling; bewoners en bezoekers weten feilloos waar ze hun afval kwijt kunnen.

Er komt een stadsbrede publiekscampagne om bewoners, ondernemers en bezoekers meer bewust te maken van de nut en noodzaak voor een schone stad. Het succes van een schone stad is sterk afhankelijk van de betrokkenheid en een goede samenwerking tussen de bewoners, ondernemers, bezoekers en de gemeente. De gemeente levert de dienstverlening en voorzieningen die het de gebruikers van de verblijfsruimte in de stad zo gemakkelijk mogelijk maken om hun afval (gescheiden) aan te bieden. Daarbij is het belangrijk dat zij niet alleen weten wat ze moeten doen, maar vooral ook waarom.

Communicatie is een essentieel middel om dit te stimuleren. Uiteindelijk willen we bereiken dat de zorg voor afval voor iedereen de normaalste zaak van de wereld is, een automatisme waarover je niet meer hoeft na te denken. De kracht van herhaling en herkenning is van groot belang. Door in de hele stad, in alle communicatie uitingen, op onder andere alle afvalbakken en in het contact met mensen gebruik te maken van dezelfde communicatieboodschap en hetzelfde beeldmateriaal wordt het voor bewoners, ondernemers en zeker ook bezoekers in één oogopslag te herkennen en zichtbaar waar ze bijvoorbeeld afval kwijt kunnen.

8. Gemeente werkt samen met (fastfood) ondernemers; zij profiteren van de drukte en kunnen ook bijdragen aan het beheren van de omgeving. Dit draagt bij aan de verzorgde uitstraling van de aller drukste plekken.

In de binnenstad is de afgelopen periode intensief de samenwerking opgezocht met (fastfood)ondernemers bij het gezamenlijk beheren van afvalbakken. Deze werkwijze wordt uitgebreid naar vijf andere intensief bezochte delen van de stad met een groot aanbod van (fastfood)ondernemingen. Denk hierbij aan de Pijp en of de omgeving van de grote pleinen. De gemeente biedt hierbij grote opvallende afvalbak(ken) aan om de verbruikte consumptiegoederen (verpakkingen) goed in kwijt te kunnen. De ondernemers houden de bakken schoon, verwisselen de zakken en zetten de bakken na sluitingstijd binnen. De gemeente levert de zakken en zorgt voor de inzameling van de zakken, aanvullend op het reguliere inzamelproces. Door middel van een terugkerend overleg zijn de ondernemers en gemeente blijvend met elkaar in gesprek om zo de afstand te verkleinen en de betrokkenheid te vergroten.

Ook wordt om de slagkracht te vergroten de samenwerking met ondernemers opgezocht binnen de BIZ structuur. Een BIZ (bedrijven investeringszone) is een afgebakend gebied zoals een winkelstraat of een bedrijventerrein, waarin ondernemers en/of

eigenaren samen investeren in de kwaliteit van hun bedrijfsomgeving. De inzet wordt hierbij gericht op het verankeren van schoon(maak) initiatieven in BIZ-plannen.

Bovenstaande afbeelding toont de samenwerking met ondernemers in vroegere tijden. Schoenmaker voor zijn werkruimte met het stadswapen van Amsterdam (zeventiende eeuw). Dit huisje werd gegeven door de gemeente. Als tegenprestatie moest hij opletten dat er geen vuilnis op straat werd gegooid. De opbrengst van de boetes mocht hij zelf houden.

9. Handhavers gaan samen met reinigers op pad; de combinatie geeft grote slagkracht en snel resultaat

Op drukbezochte straten als de Zeedijk, Haarlemmerstraat en Ferdinand Bolstraat, maar ook juist bij de hotspots speelt het onjuist aanbieden van huishoudelijk afval, bedrijfsafval en het achterlaten van afval door onder andere bezoekers een voorname rol bij het ontstaan van vervuiling. Alleen maar schoonmaken biedt geen oplossing voor de problemen.

De inzet van gecombineerde teams waarbij een reiniger vergezeld wordt door iemand van de handhaving vergroot de slagkracht. Deze teams kunnen naast schonen en handhaven ook op straat werken aan betrokkenheid door een communicatieve/participatie rol uit te oefenen. In 2017 worden naast de reguliere toezicht,- en handhaving inzet tenminste zes gecombineerde teams extra ingezet. De teams zijn flexibel in te zetten en gaan informatie gestuurd (zie maatregel 10) schoonhouden waarbij rekening wordt gehouden met combinaties van inzet met Plus-teams of bij hotspots (zie maatregel 1 en 4).

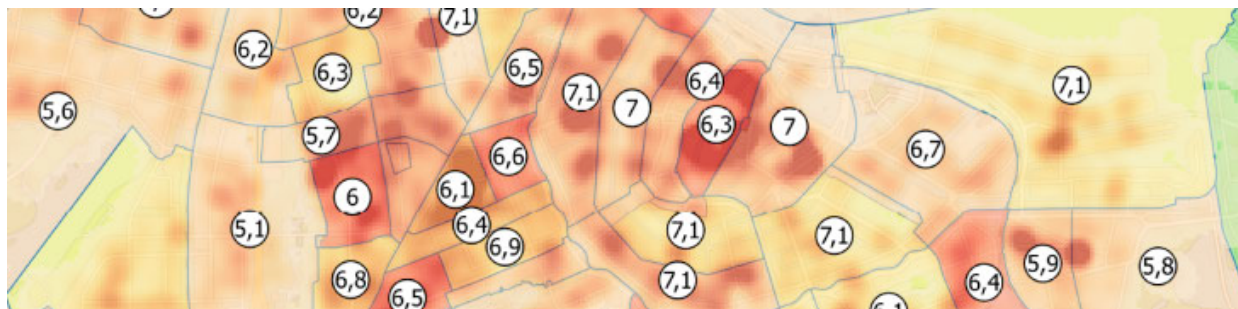

10. Informatiegestuurd werken is de standaard; we maken schoon omdat we weten dat het ergens vies is en dat veel mensen er last van hebben. Niet omdat de straat nu eenmaal op de lijst staat.

Om de slagkracht te vergroten moet daar waar nodig de inzet plaatsvinden. Informatiegestuurd werken is hier het sleutelwoord. In een grote stad als Amsterdam en gelet op de snelheid waarop gebieden vervuilen (soms al binnen een dag) is het een flinke uitdaging om aan te geven welke inzet in winkelstraten, pleinen en straten noodzakelijk en bovenal doelmatig is. Hiervoor moet de grote hoeveelheid beschikbare data op een slimme manier worden verwerkt en toepasbaar gemaakt voor de uitvoering van werkzaamheden.

In 2017 wordt vorm gegeven aan het informatiegestuurd werken door vanuit één beheersystematiek de coördinatie van werkzaamheden te laten plaatsvinden. Het kader 1Amsterdam Heel & Schoon heeft de basis gelegd voor één beheersystematiek van waaruit gegevens op zowel beleidsmatig- en operationeel niveau kunnen worden gebruikt. Het vertrekpunt ligt hierbij bij de metingen van het kwaliteitsniveau op straat.

Naast de metingen vormen de meldingen van bewoners en meningen naar de waardering van de openbare ruimte belangrijke input. Bij specifieke probleemgebieden wordt meer gedetailleerde informatie gebruikt. Alle informatie wordt verzameld en geanalyseerd. In afstemming met stakeholders zoals de reiniging, afvalinzameling, handhaving, gebiedsmakelaars, winkelstraatmanagers, maar ook Amsterdammers en andere instellingen wordt bepaald welke (combinatie van) inspanningen verricht moeten worden om niveau Verzorgd te bereiken.

04

Financiën en Planning

4.1

Budget Aanvalsplan Schoon Amsterdam 2017

Naast het regulier budget voor de straatreiniging is in de begroting voor 2017 € 11,2 mln. (€ 10 mln. Voorjaarsnota 2016 en € 1,2 mln. Amendement 1347 'Schooner Amsterdam') extra beschikbaar om structureel de drukte op te vangen en tot een schoner niveau te komen. Onderstaande tabel geeft een uitsplitsing van het budget.

1. Inzet Plus-teams	€ 3.000.000,-
2. Innovatieve reinigingsconcepten	€ 1.200.000,-
3. Plaatsen afvalbakken	€ 500.000,-
4. Aanpak Hotspots	€ 2.350.000,-
5. Slimmer schonen evenementen	€ 800.000,-
6. Aanpak klad en plak	€ 600.000,-
7. Publiekscampagne	€ 500.000,-
8. Samenwerking met ondernemers	€ 500.000,-
9. Inzet Combi-teams	€ 750.000,-
10. Uniforme beheersystematiek	€ 1.000.000,-
	€ 11.200.000,-

Overzicht 2: Budget Aanvalsplan Schoon 2017

4.2

Huidige budget en ontwikkelingen

De huidige financiering van de reguliere reinigingswerkzaamheden vormt onderdeel van het beheer en onderhoudsbudget en is opgeknipt per stadsdeel. De hoogte van het beschikbare budget kent zijn historie vanuit de oude stadsdeel indeling en is grotendeels afgestemd op aantal bewoners en/of oppervlakte. Voor de uitvoering van de straatreinigingswerkzaamheden is vanuit de begroting voor 2017 bijna € 45 mln. beschikbaar (VJN 2015). Dit bestaat grofweg voor de helft uit personele lasten en voor de helft uit materiële lasten (kosten voertuigen, verwerkingskosten veegvuil). De budgetten zijn in de afgelopen jaren nagenoeg ongewijzigd gebleven, terwijl de opgave in de stad door groei en toename van bezoekers groter is geworden. Bij de begroting voor 2016 zijn aanvullende middelen vrijgemaakt voor de aanpak van hotspots (€ 2,35 mln.) en zwerfvuilbestrijding tijdens piekbelastingen. (€ 0,8 mln. voor Koningsdag, Gay-Pride etc.).

In de Raamovereenkomst Verpakkingen (ROV, 2012) hebben de VNG, de Rijksoverheid en het verpakkende bedrijfsleven (Nedvang) afspraken gemaakt over het dossier verpakkingen voor de periode 2013-2022. Met de ROV is budget beschikbaar gesteld voor gemeenten om extra inzet te plegen op het gebied van zwerfafval. Voor de gemeente Amsterdam is vanuit de ROV jaarlijks een bedrag van ruim € 950.000,- beschikbaar. De besteding sluit aan bij de activiteiten uit het Aanvalsplan Schoon 2017 waaronder de aanpak

van hotspots en piekplekken en piekmomenten, maar ook de organisatie van de Landelijke Opschoondag (LOD), stimulans (burger) initiatieven, stadsbrede aandacht door Telekids uitzendingen Hou't schoon, gekoppeld aan educatief materiaal voor primair onderwijs, organisatie vuurwerk inzameling door inwoners, onderzoek naar inzet afvalbakken voorzien van volmeldsysteem en route-optimalisatie.

Vanuit de ontwikkelingen binnen het kader 1Amsterdam Heel & Schoon is er behoefte aan

een één continue voorziening voor reinigingswerkzaamheden in de stad om het gewenste kwaliteitsniveau in Amsterdam te borgen. Door het ontvlechten van de reinigingsbudgetten en deze te laten aansluiten op de inrichting van de begroting, kan in de toekomst (in het meerjarig uitvoeringsplan Schoon) beter worden gestuurd op een efficiënte inzet van de middelen. Het versterken van control en de financiële functie en de doorontwikkeling van de financiële administratie moet hier bij helpen en leiden tot effectieve sturing op resultaat en middelen.

4.3

Planning

De uitvoeringsmaatregelen zijn gepland in de periode eind 2016 tot en met 2017. In de zomer van 2017 wordt de tussenbalans opgemaakt om te zien of de aanpak op koers ligt. Op basis van de tussenbalans wordt ook bepaald welke maatregelen het meest effectief zijn en welke maatregelen moeten worden aangescherpt. Zonodig worden in de tweede helft voorstellen voor intensiveringen of aanvullende maatregelen gedaan om het schoonheidsniveau verzorgd te realiseren.

Overzicht 3: Globale planning uitvoerings-maatregelen
Aanvalsplan Schoon 2017

Maatregelen		Planning			
Acties		1e kwrt	2e kwrt	3e kwrt	4e kwrt
1. Inzet Plus- teams in 10 gebieden	Opzetten Plus-teams & analyse inzet	■	■		
	Uitvoeren reinigingswerkzaamheden		■	■	■
2. Innovatieve reinigingsconcepten (5 gebieden)	Opzetten samenwerkingsverbanden	■			
	Uitvoeren reinigingswerkzaamheden		■	■	■
3. Plaatsen Afvalbakken (1.000 stuks)	Inventariseren huidige situatie & opstellen richtlijnen voor plaatsing	■			
	Uitvoeren (her)plaatsingen		■	■	■
4. Aanpak Hotspots (250 stuks)	Selecteren hotspots & opstellen pva's per stadsdeel	■			
	Uitvoeren aanpak	■	■	■	■
5. Slimmer schonen evenementen (15 locaties)	Aanpak coördineren in stadsbrede evenementen	■	■	■	■
	Implementeren werkwijze in evenementenbeleid	■	■		
6. Aanpak klad en plak (500 panden)	Implementatie aanpak stadsbreed	■	■	■	■
7. Publiekscampagne	Opzetten campagne	■			
	Uitvoeren campagne		■	■	■
8. Samenwerken met ondernemers (5 gebieden)	Samenwerking opzetten met ondernemers	■	■	■	■
	Implementatie werkwijze stadsbreed			■	■
9. Inzet Combi-teams (6 teams)	Opzetten teams & analyse inzet	■	■		
	Uitvoeren gecombineerde reiniging & handhaving		■	■	■
10. Uniforme beheersystematiek	Ontwikkelen & Implementatie van stadsbreed uniform beheersystematiek	■			
	Uitvoeren overkoepelende coördinatie		■	■	■

Colofon

Amsterdam, november 2016

Tekst en redactie

Gemeente Amsterdam, Stadsdelen & Verkeer en Openbare Ruimte

Vormgeving

DSGN.FRM

Fotografie

Fotobank gemeente Amsterdam

Meer informatie:

Verkeer en Openbare Ruimte

Postbus 95089, 1090 HB, Amsterdam, T: 14 020

www.amsterdam.nl

Gemeente
Amsterdam

